

VIRITTÄJÄ

KOTIKIELEN SEURAN AIKAKAUSLEHTI

2019

123.

VUOSIKERTA

Päätoimittaja Hanna Lappalainen
Varapäätoimittaja Johanna Komppa

Toimitussihteeri Henna Leskelä (1.1–14.3.)
Markus Lakaniemi (1.3.–)

Kirjallisuustoimittaja Mikko T. Virtanen

Kotisivu Johanna Komppa

Taloudenhoitaja Irina Herneaho

Pirjo Hiidenmaa (puheenjohtaja 1.1.–14.3., Helsingin yliopisto)

Mari Siiroinen (puheenjohtaja 15.3.–, Helsingin yliopisto)

Maria Ahlholm (Helsingin yliopisto)

Markku Haakana (Helsingin yliopisto)

Helena Halmari (Sam Houston State University)

Suvi Honkanen (Helsingin yliopisto)

Vesa Jarva (Jyväskylän yliopisto)

Scott Jarvis (University of Utah)

Lauri Karttunen (Stanford University)

Leelo Keevallik (Linköpings universitet)

Leena Kolehmainen (Turun yliopisto)

Tommi Kurki (Turun yliopisto)

Niina Lilja (Tampereen yliopisto)

Liina Lindström (Tartu Ülikool)

Leena Niiranen (UiT Norges arktiske universitet)

Krista Ojutkangas (Turun yliopisto)

Toini Rahtu (Helsingin yliopisto)

Jari Sivonen (Oulun yliopisto)

Paula Sjöblom (Turun yliopisto)

Mirja Tarnanen (Jyväskylän yliopisto)

Stefan Werner (Itä-Suomen yliopisto)

Jussi Ylikoski (Oulun yliopisto / Sámi allaskuvla)

Sisällys

ANHAVA, JAAKKO Puhuiko Suomen sivistyneistö kirjakieltä?	443
BRATTICO, PAULI Anne Vainikka 1958–2018	270
ELSAYED, DUHA Suomen ja viron PITÄÄ- ja SAADA-verbien käyttö futuurin apuverbeinä varhaisissa raamatunkäännöksissä (The usage of the Finnish and Estonian verbs SAADA and PITÄÄ as future auxiliaries in early Bible translations)	194
FORSBERG HANNELE Paheksuntaimperatiivi – affektinen lausekonstruktio (The reproachful imperative as affective construction)	4
HAMUNEN, MARKUS Tavattomat infinitiivit. Eräiden myötätapahtumisen infinitiivirakenteiden konstruktiokielioppia suomen murteissa	www
HEIKKILÄ, MIKKO Pohjoisgermaanin ja itämerensuomen äännehistoriallisten ilmiöiden selityksiä täydentävä väitöstutkimus (Johan Schalin: <i>Preliterary Scandinavian sound change viewed from the east. Umlaut remodelled and language contact revisited</i>)	453
HEIKKOLA, LEENA MARIA Daavidista Goljatiksi – 50 vuotta S2-historiaa (Eila Hämäläinen: <i>Suomi vieraana ja toisena kielenä Helsingin yliopistossa. Viisi ensimmäistä vuosikymmentä</i>)	313
HELASVUO, MARJA-LIISA Kun futuuria ei ole (Miia Karttunen: No pittää kahtoo. <i>Puhujan tulevan toiminnan ilmausten kielioppia ja pragmatiikkaa</i>)	280
HELISTEN, MARIKA Toiminnan keskeytymisen ja toimintaan palaamisen multimodaaliset käytänteet englannin- ja suomenkielisessä vuorovaikutuksessa ...	www
HIIDENMAA, PIRJO Lukutaito emansipaation välineenä ja yhteisön voimavarana (Tuija Laine: <i>Aapisen ja katekismuksen tavaamisesta itsenäiseen lukemiseen. Rahvaan lukukulttuurin kehitys varhaismodernina aikana</i>)	158
HIIDENMAA, PIRJO – LÄNSISALMI, RIIKKA Japaninsuomalaisen kieli- käsitteet (Liisa-Maria Lehto: <i>Korpusavusteinen diskurssianalyysi japanin- suomalaisen kielipuheesta</i>)	450
HONKO, MARI – JARVIS, SCOTT – VAINIO, SEPPÖ Lukijat sanaston moni- muotoisuutta määrittämässä. Leksikaalisen diversiteetin tarkastelua määräl- lisen ja laadullisen tutkimuksen rajapinnassa (Readers' perceptions of lexical diversity. Examining lexical diversity at the interface between quantitative and qualitative research)	44
HUHMARNIEMI, SAARA Tunnekausatiivilauseen argumenttirakenne I. NP aiheuttajana (The argument structure of the Finnish experiencer construction I. An NP causer)	373
— Tunnekausatiivilauseen argumenttirakenne II. Lausemainen aiheuttaja (The argument structure of the Finnish experiencer construction II. An embedded clause as a causer argument)	498

HUUMO, TUOMAS – LINDSTRÖM, LIINA Tutkimus inkoatiivisista tunne- verbeistä ja niiden rektioista (Maximilian Murmann: <i>Inchoative emotion verbs in Finnish. Argument structures and collexemes</i>)	277
HÄKKINEN, KAISA Mitä tarkoittaa konvergenssi?	136
HÄMÄLÄINEN, LASSE Nimet verkossa. Tutkimus verkkoyhteisöjen käyttäjä- nimistä ja virtuaalisen minigolfpelin radannimistä	www
HÄMÄLÄINEN, LASSE – RAUNAMAA, JAAKKO Kansainvälinen nimistöntutkija- yhteisö koolla Helsingissä	589
HÄRME, JUHO Ajanilmausten sijainnit suomessa ja venäjässä. Kvantitatiivinen konstruktiotason näkökulma	www
KANNER, ANTTI Korpuslingvistiikka kohtaa historian tutkimuksen (Anthony McEnery & Helen Baker: <i>Corpus linguistics and 17th-century prostitution. Computational linguistics and history</i>)	151
KARTTUNEN, MIIA Tuntevasti Suomessa puhutuista kielistä ja kielitietoisuudesta (Mari Honko & Sanna Mustonen (toim.): <i>Tunne kieli. Matka maailman kielisiin ja kielitietoisuuteen</i>)	464
KATAJAMÄKI, HELI Tekijän identiteetti taloussanomalehtien pääkirjoituksissa. Pääkirjoitustoimittajan sosiaalisesta roolista tuotettu, teksteistä tulkittu	www
KELOMÄKI, TAPANI Suomen passiivin ja impersonaalin määritelmistä ja keski- näisistä suhteista	110
— Ranskalaisen strukturalismin kaari (François Dosse: <i>Strukturalismin histo- ria. Osa I. Ohjelman synty 1945–1966; Osa II. Joutsenlaulu 1967–</i>)	614
KESKIMAA, SARI Kalle Pääatalon Iijoki-sarja kielielämäkertana	www
KUZMIN, DENIZ Karjalaisten naisten esikristillinen nimistö	431
LAPPALAINEN, HANNA Ensimmäinen kielitieteellinen väitöskirja Kalle Pääatalon tuotannosta (Sari Keskimaa: <i>Kalle Pääatalon Iijoki-sarja kielielämäkertana</i>)	283
LAPPALAINEN, HANNA Suunvuoro	319
LAPPALAINEN, HANNA – MUSTANOJA, LIISA Monipuolinen kokoomateos sosiolingvivistisistä paneelitutkimuksista (Suzanne Evans Wagner & Isabelle Buchstaller (toim.): <i>Panel studies of variation and change</i>)	303
LAPPALAINEN, HANNA – MUSTANOJA, LIISA – O'DELL, MICHAEL Miten ja milloin yksilön kieli muuttuu? Helsinkiläisidioletkien muutos ja muutoksen tutkimuksen menetelmät (How and when does an idiolect change? Change in the idiolects of Finnish speakers in Helsinki and methods for studying the change)	550
LAPPALAINEN, HANNA – SIROINEN, MARI Suunvuoro	471
LAPPALAINEN, HANNA – VIRTANEN, MIKKO T. Suunvuoro	3
LAUERMA, PETRI – KATAJAMÄKI, SAKARI Ossi Kokko 1969–2019	267
LEHTIMAJA, INKERI – KOTILAINEN, LARI Suomea toisena kielenä puhuvan työntekijän erilinjaiset vuorot kokousvuorovaikutuksessa (Disaligned turns of second-language speakers in workplace meeting interaction)	320

LEHTINEN, ESA Yhteisymmärryksen rakentamisen monet keinot (Jenny Paananen: <i>Yhteisymmärryksen rakentaminen monikulttuurisilla lääkärin vastaanotoilla</i>)	593
LEHTINEN, RAIJA Karjalaan suostuneita (Marja Torikka & Jaakko Yli-Paavola (toim.): <i>Täyttää työtä. Akateemikko Pertti Virtarannan satavuotismuisto</i>)	609
LEHTONEN, MARIA Havaintoja lyhentämiskäytänteistä eräissä 1500-luvun suomalaisissa käsikirjoitusteksteissä	249
— Vanhaa kirjasuomea ongittellemaan	262
LEISIÖ, LARISA ”Tollot luulevat, että tutkimuksen pitää juosta kvartaalitalouden perässä.” Marja Leinonen 1946–2019	446
LIERI, KRISTIINA Puheessa esiintyvistä riittävyden verbeistä norjansuomalaisilla nuorilla (Verbs of sufficiency in spontaneous speech among Finnish-Norwegian adolescents).	79
LILJA, NIINA Vuorovaikutuksen näkökulmia imperatiivisten vuorojen rakentamiseen ja käyttöön (Marja-Leena Sorjonen, Liisa Raevara & Elizabeth Couper-Kuhlen (toim.): <i>Imperative turns at talk. The design of directives in action</i>)	144
LYYTIKÄINEN, ERKKI Kyllä kirjakieltä puhuttu on	588
NUMMILA, KIRSI-MARIA Suunvuoro	163
— Lainasanojen vaikutus suomen kirjakielen johtomorfologiaan. Diakroninen tutkimus johdinten lainautumisesta kirjallisilla vuosisadoilla (The impact of loanwords on the derivational morphology of written Finnish. Diachronic study on the borrowing of suffixes during the literary centuries)	165
PAANANEN, JENNY Yhteisymmärryksen rakentaminen monikulttuurisilla lääkärin vastaanotoilla	www
PALDANIUS, HILKKA Selostuksesta tulkintoihin. Aineistojen esittäminen lukio- laisten historian esseissä (From reporting to interpretation. Representation of source texts in upper-secondary school history essays)	347
PAUNONEN, HEIKKI Millaista kieltä suomalainen sivistyneistö puhui?	584
— Suomenruotsalaisuusliike suomalaisuusliikkeen peilikuvana (Max Engman: <i>Kielikysymys. Suomenruotsalaisuuden synty 1812–1922</i>).	603
PETERSON, KARIN Koodinvaihto Mikael Agricolan <i>Messu</i> -teoksessa.	239
PUURA, ULRIKKA ”Sinä iče oled vepsläine, võib sanuda, ka?” Vepsäläisyyden rakentuminen ja 2000-luvun vepsän kieli	www
RANTAKAULIO, TIMO – RAUNAMAA, JAAKKO Nimiä Karjalasta kokemuksella (Saulo Kepsu: <i>Kannaksen kylät; Laila Lehikoinen Antreasta Äyräpähän. Luovutetun Karjalan pitäjien nimet</i>).	295
SALMI, HEIDI Lähdetekstien vaikutus Mikael Agricolan tekstien vihastumista il- maisevien verbien rektioihin	222
SARHIMAA, ANNELI Pioneerityötä rajakarjalaisen onomastiikan alalla (Outi Pat- ronen: <i>Rajakarjalaisen sukunimistön kehittyminen osana Suomen karjalan- kielisen ortodoksivähemmistön suomalaistumista 1818–1920</i>).	289

SATOKANGAS, HENRI Kertomus Kotikielen Seuran 143. toimintavuodesta	274
SAVINIEMI, MAIJA Kirjoitusten kintereillä (Toini Rahtu, Susanna Shore & Mikko T. Virtanen (toim.): <i>Kirjoitettu vuorovaikutus</i>)	598
SIITONEN, PAULIINA – RAUNIOMAA, MIRKA – KEISANEN, TIINA ”Kato. Hул-luna puolukoita.” Kato vuorovaikutuksen resurssina luontoilussa (“Kato. An insane amount of lingonberries.” Kato as an interactional resource in nature-related activities)	518
SIVONEN, JARI <i>Piru se on tuo, ei se ole karhu olemassakhan.</i> Vanhojen kansanmurteiden olemassa-adverbiaalin syntaktis-semanttista tarkastelua (<i>It’s the devil, definitely not a bear. A semantic and syntactic analysis of the adverbial olemassa in old Finnish dialects</i>)	472
SUOMALAINEN, KARITA Vuorovaikutuslingvistiikan jättiläinen (Elizabeth Couper-Kuhlen & Margret Selting: <i>Interactional linguistics. Studying language in social interaction</i>)	457
SURAKKA, MAIJA Ajan paikka ja käsitteellisen ajattelun kehitys lasten kielessä	www
TAVI, SUSANNA – TAVI, LAURI ’Ja’-, ’tai’- ja ’vaikka’-merkityksisten lekseemien kontaktilähtöinen variaatio rajakarjalaismurteissa (Contact-induced lexical variation of ‘and’, ‘or’, and ‘though’ lexemes in Border Karelian dialects)	401
TERVOLA, MAIJA Maahanmuuttajalääkärien suomen kielen taito ja kielitaitotarpeet. Erityisalan kielitaidon näkökulma lääkärin työhön	www
TISSARI, HELI Substantiivien moniulotteisista merkityksistä (Zhengdao Ye (toim.): <i>The semantics of nouns</i>)	298
VAATTOVAARA, JOHANNA Sosiolingvistinen teoria ja aikamme ilmiöt (Nikolas Coupland (toim.): <i>Sociolinguistics. Theoretical debates</i>)	137
VEPSÄLÄINEN, HEIDI Suomen <i>no</i> -partikkeli ja kysymyksiin vastaaminen keskustelussa	www

Kirjallisuutta

Couper-Kuhlen, Elizabeth – Selting, Margret: <i>Interactional linguistics. Studying language in social interaction</i>	KARITA SUOMALAINEN	457
Coupland, Nikolas (toim.): <i>Sociolinguistics. Theoretical debates</i>	JOHANNA VAATTOVAARA	137
Dosse, François: <i>Strukturalismin historia. Osa I. Ohjelman synty 1945–1966</i>	TAPANI KELOMÄKI	614
Dosse, François: <i>Strukturalismin historia. Osa II. Joutsenlaulu 1967–</i>	TAPANI KELOMÄKI	614
Engman, Max: <i>Kielikysymys. Suomenruotsalaisuuden synty 1812–1922</i>	HEIKKI PAUNONEN	603

Wagner, Suzanne Evans – Buchstaller, Isabelle (toim.): <i>Panel studies of variation and change</i>	HANNA LAPPALAINEN & LIISA MUSTANOJA	303
Honko, Mari – Mustonen, Sanna (toim.): <i>Tunne kieli. Matka maailman kieliin ja kielitietoisuuteen</i>	MIIA KARTTUNEN	464
Hämäläinen, Eila: <i>Suomi vieraana ja toisena kielenä Helsingin yliopistossa. Viisi ensimmäistä vuosi- kymmentä</i>	LEENA MARIA HEIKKOLA	313
Karttunen, Miia: <i>No pittää kahttoo. Puhujan tulevan toiminnan ilmausten kielioppia ja pragmatiikkaa</i>	MARJA-LIISA HELASVUO	280
Kepsu, Saulo: <i>Kannaksen kylät</i>	TIMO RANTAKAULIO & JAAKKO RAUNAMAA	295
Keskimaa, Sari: <i>Kalle Päätalon Iijoki-sarja kielielämä- kertana</i>	HANNA LAPPALAINEN	283
Laine, Tuija: <i>Aapisen ja katekismuksen tavaamisesta itsenäiseen lukemiseen. Rahvaan lukukulttuurin kehitys varhaismodernina aikana</i>	PIRJO HIIDENMAA	158
Lehikoinen, Laila: <i>Antreasta Äyräpähän. Luovutetun Karjalan pitäjien nimet</i>	TIMO RANTAKAULIO & JAAKKO RAUNAMAA	295
Lehto, Liisa-Maria: <i>Korpusavusteinen diskurssianalyysi japaninsuomalaisten kielipuheesta</i>	PIRJO HIIDENMAA & RIKKA LÄNSISALMI	450
McEnery, Anthony – Baker, Helen: <i>Corpus linguistics and 17th-century prostitution. Computational lin- guistics and history</i>	ANTTI KANNER	151
Murmann, Maximilian: <i>Inchoative emotion verbs in Finnish. Argument structures and collexemes</i>	TUOMAS HUUMO	277
Paananen, Jenny: <i>Yhteisymmärryksen rakentaminen monikulttuurisilla lääkärin vastaanotoilla</i>	ESA LEHTINEN	593
Patronen, Outi: <i>Rajakarjalaisen sukunimistön kehitty- minen osana Suomen karjalankielisen ortodoksi- vähemmistön suomalaistumista 1818–1920</i>	ANNELI SARHIMAA	289
Rahtu, Toini – Shore, Susanna – Virtanen, Mikko T. (toim.): <i>Kirjoitettu vuorovaikutus</i>	MAIJA SAVINIEMI	598
Schalin, Johan: <i>Preliterary Scandinavian sound change viewed from the east. Umlaut remodelled and lan- guage contact revisited</i>	MIKKO HEIKKILÄ	453
Sorjonen, Marja-Leena – Raevaara, Liisa – Couper- Kuhlen, Elizabeth (toim.): <i>Imperative turns at talk. The design of directives in action</i>	NIINA LILJA	144
Torikka, Marja – Yli-Paavola, Jaakko (toim.): <i>Täyttä työtä. Akateemikko Pertti Virtarannan satavuotis- muisto</i>	RAIJA LEHTINEN	609

Wagner, Suzanne Evans – Buchstaller, Isabelle (toim.):	HANNA LAPPALAINEN &	
<i>Panel studies of variation and change</i>	LIISA MUSTANOJA	303
Ye, Zhengdao (toim.): <i>The semantics of nouns</i>	HELI TISSARI	298

Virittäjän verkkohakemisto

Virittäjässä julkaistujen kirjoitusten hakemistotiedot koko julkaisemisen ajalta eli vuosilta 1886–2019 ovat käytettävissä arkistossa osoitteessa <http://journal.fi/virittaja>.

Arkistossa on kaikista noin yhdeksästä tuhannesta julkaistusta kirjoituksesta vähintään perustiedot eli kirjoittajan nimi, kirjoituksen otsikko ja ilmestymisvuosi. Kirjallisuusarvosteluihin on liitetty tiedot arvioituista teoksista, ja artikkeleiden abstraktit ovat luettavissa vuodesta 1995 alkaen.

Tietoihin sisältyy myös asiasanoja (esim. kielenhuolto, sanajärjestys) sekä kirjoituksissa käsiteltyjä suomen- ja vironkielisiä sanoja (esim. suomen *elävä ravinto*, viron *õde*). Muunkielisiä sanoja lisätään tietokantaan myöhemmin itämerensuomalaisista kielistä alkaen. Tätä ennen ovat käytössä päivittämättömät pdf-muotoiset sanaluettelot osoitteessa <http://www.kotikielenseura.fi/virittaja-lehti/kirjoituksia-ja-hakemistoja/>.

Verkossa on luettavissa tällä hetkellä pdf-muodossa tuhatkunta kirjoitusta koko ilmestymisen ajalta, ja määrä kasvaa koko ajan digitointiprojektin edetessä. Väitöksen-alkajaisitelmät ovat ilmestyneet vain verkossa vuodesta 2005 alkaen. Vuosikerrasta 2002 alkaen painettuina ilmestyneet kirjoitukset julkaistaan verkossa avoimesti aina vuoden viipeellä. Jäsentilaajat voivat rekisteröityä verkkolehden lukijoiksi, jolloin lehden sisältö on avoinna heti ilmestymisestä alkaen.

Palautetta voi lähettää osoitteeseen verkko-virittaja@kotikielenseura.fi.